

Sezon pieszych pielgrzymek na Jasną Górę, które władze PRL zwalczały

18 sierpnia 2022

Po kilku latach, kiedy to PiS (zaślepiiony sprzecznymi z nauką bredniami, między innymi w celu zniechęcenia Polaków do praktyk religijnych) zakazał pielgrzymek (podobnie jak udziału we Mszach świętych), Polacy znowu mogą pieszo pielgrzymować na Jasną Górę. Od lat co roku do częstochowskiego sanktuarium zmierza 40 pieszych pielgrzymek z całej Polski. Może w nich iść nawet 250 000 osób.

<https://www.youtube.com/watch?v=ZRf1-TiIdyw>

Kulminacja pielgrzymek ma miejsce 15 sierpnia w święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – Matki Bożej Zielnej, kiedy to w kościołach święcone są bukiety ziół i kwiatów. Najdłuższą trasę do pielgrzymowania pokonują pielgrzymi ze Szczecina idący 617 kilometrów. Najliczniejsza jest za to pielgrzymka tarnowska.

Pierwsza pielgrzymka z Gliwic w 1626 roku

Pierwsza udokumentowana w kronikach piesza pielgrzymka wyruszyła do Częstochowy w 1626 z Gliwic, w ramach podziękowania za uratowanie miasta przed żołdakami z Dani podczas wojny trzydziestoletniej – miał wtedy cud jak podczas Bitwy Warszawskiej, Matka Boska rozpostarła swój płaszcz nad miastem, ochroniła mieszkańców przed ostrzałem, a jej widok tak przeraził agresora, że ten uciekł. Pielgrzymi w sanktuarium zobowiązali się do corocznych pielgrzymek.

Drugim miastem, z którego według kronik mieli pielgrzymować

mieszkańcy, był Kalisz. Pierwsza kaliska pielgrzymka miała miejsce w 1637 roku – od kilkuset lat pielgrzymi w ciągu 10 dni pokonują 300 kilometrów. Trzeci byli pielgrzymi z Łowicza w 1656 roku. Z Warszawy pielgrzymi wyruszyli po raz pierwszy w 1711 roku. Współcześnie w warszawskiej pielgrzymce idą pielgrzymi i z innych krajów.

Pielgrzymowanie w Kościele katolickim ma długą tradycję. W II wieku pielgrzymowano do Jerozolimy do miejsc męki pańskiej, a od III do Rzymu do miejsc, gdzie ginęli męczennicy. Masowe pielgrzymki miały miejsce od późnego średniowiecza np. do Santiago de Compostela w Hiszpanii.

W PRL komuniści prześladowali pielgrzymów

W okresie komunistycznej okupacji władze PRL za pośrednictwem Służby Bezpieczeństwa i Milicja Obywatelska prześladowały pielgrzymów zdążających na Jasną Górę – dla polskojęzycznych komunistów pielgrzymki były niepożądaną przestrzenią wolności, zagrożeniem dla narzuconego przez Rosjan komunizmu.

Komuniści administracyjnie ograniczali dopuszczalną liczbę pielgrzymów, utrudniali organizację pielgrzymek i eliminowali najaktywniejszych pątników poprzez kompromitowanie ich (wrabianie ich w kompromitujące sytuacje), oraz zastraszanie. Funkcjonariusze SB, by dezintegrować pielgrzymów, dokonywali podczas pielgrzymek kradzieży, zatrzymali żywność pielgrzymów, dokonywali napadów i pobić pielgrzymów, a także aresztowali. Pomimo terroru komuny pielgrzymi wykazywali heroiczną postawę i nie zrezygnowali z pielgrzymowania.

PZPR przeciwko pielgrzymom

Komitety Wojewódzkie PZPR opracowywały roczne plany przeciwdziałania pielgrzymkom. Plan KW PZPR w Katowicach z 1968 przewidywał podjęcie niezbędnych kroków mających „na celu

neutralizację świeckiego aktywu kościelnego w drodze zaabsorbowania pracą zawodową, względnie wysłania służbowego poza obręb województwa katowickiego". PZPR nakazał też wydanie „odpowiednich zaleceń zabezpieczających transport wewnętrzny zakładów pracy, kółek rolniczych, przedsiębiorstw transportowych itp., aby nie został wykorzystany dla dowozu pątników do Częstochowy”.

W dni wolne od pracy i dni poprzedzające dni wolne od pracy PZPR polecił ograniczyć „ilości kursującego taboru PKP, PKS i WPK na trasach do ośrodków pątniczych. [...] Podtrzymać realizowaną od kilku lat decyzję niewydawania zezwoleń na jakiegokolwiek pielgrzymki do Częstochowy [...] – pielgrzymki organizowane przez kler bez zezwolenia władz administracyjnych rozpraszać na trasach przemarszu, nie dopuszczając do pielgrzymowania dużych, zwartych grup. Gdy impreza kościelna przypada na dzień wolny od pracy, organizować w jej rejonie szereg atrakcyjnych imprez świeckich i zabaw, a także szeroki ruch wycieczkowy oraz zapewnić specjalnie ciekawy program TV i miejscowych kin”.

Celem PZPR była też zmiana charakteru pielgrzymek z imprez religijnych na rozrywkowe, w tym celu PZPR polecił „zainstalować w pobliżu miejsca pątniczego kioski z piwem, krupniokami, strzelnice, karuzele itp., pozwalające skutecznie wpływać na zmianę charakteru imprezy w jarmarczno-odpustowy”.

PZPR nakazał też organizację płatnych parkingów w Częstochowie, ze specjalnie zbyt małą ilością miejsc parkingowych, oraz spisywanie wszystkich rejestracji, by wykryć nielegalne pielgrzymki spoza PRL, by dane katolików z innych krajów przekazywać komunistycznym bezpieczeństwu, by te ich prześladowały i zastraszały. Zgodnie z poleceniem PZPR mieszkańcy Częstochowy byli karani za wynajmowanie kwater pielgrzymom.

By utrudnić pielgrzymowanie do wszelkich katolickich sanktuariów w PRL, komuniści w święta religijne likwidowali

większość kursów pociągów, autobusów i tramwajów, w kierunku sanktuariów. Zakładowe komórki PZPR uniemożliwiały nie tylko wykorzystanie zakładowych autobusów do organizacji pielgrzymek, ale nawet do organizacji wyjazdów turystycznych, podczas których zwiedzano by zabytkowe kościoły. Wszelkie pojazdy zmierzające do sanktuarium były zatrzymywane po drodze przez MO i karane pod byle pretekstem. By uniemożliwić dojazdy do sanktuariów, organizowano roboty drogowe.

Terror SB wobec pielgrzymów

Gdy udało się pielgrzymom dotrzeć do sanktuarium, byli oni inwigilowani i fotografowani przez SB – tablice rejestracyjne były przez bezpiekę spisywane, a po ustaleniu dysponentów, byli oni prześladowani przez swoich przełożonych i lokalne władze.

PZPR przeciwdziało pielgrzymkom, wprowadzając ustawę o zgromadzeniach z 1962 roku. By zorganizować pielgrzymkę, trzeba było mieć pozwolenie władz, które z zasady odmawiały np. z powodu dużego ruchu drogowego, czy zagrożeniem epidemiologicznym (na kilka dekad przed covidowym faszyzmem).

Od 1973 roku w ramach SB działała Grupa D (od 1977 Wydział VI, od 1984 Wydział IV), która sama lub poprzez swoje lokalne odpowiedniki popełniała na zlecenie PZPR przestępstwa wobec opozycjonistów i katolików, w tym i na szkodę pielgrzymów. Funkcjonariusze SB odurzali pielgrzymów narkotykami, okradali ich, zanieczyszczali kałem śpiwory pątników, podrzucali pielgrzymom pornografię, zatrutowali napoje, napadali na pielgrzymów i dokonywali chuligańskich zniszczeń na trasie pielgrzymek.

Jednym z funkcjonariuszy SB dokonujących przestępstw na polecenie PZPR był zabójca księdza Jerzego Popiełuszki Grzegorz Piotrowski, który podczas jednej z pielgrzymek otrzymał zadanie spalenia stodoły gospodarza przyjmującego pielgrzymów, próby gwałtu na jego córce i zatrucia studni.

Pielgrzymi byli też porywani i bici przez bezpiekę za udział w pielgrzymkach.

Autorstwo: Jan Bodakowski

Źródło: MediaNarodowe.com